

Opole, 23 kwietnia 2025 r.

BOU.I.0111.1.2025.BN

Opinia dotycząca wniosku o nadanie statusu miasta miejscowości Branice

Rada Gminy Branice wystąpiła do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, za pośrednictwem Wojewody Opolskiego z wnioskiem o nadanie statutu miasta miejscowości Branice. Wniosek podpisany przez Przewodniczącego Rady Gminy wpłynął do Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego z zachowaniem obowiązującego terminu w dniu 28 marca 2025 r. Wniosek dotyczy nadania miejscowości Branice statusu miasta.

Podstawą złożenia wniosku jest uchwała NR XIII/156/25 Rady Gminy Branice z dnia 24 marca 2025 r. w *sprawie wystąpienia z wnioskiem o nadanie statusu miasta miejscowości Branice*. Uchwała została zbadana w zakresie zgodności z prawem i nie wniesiono w stosunku do niej środków nadzorczych przewidzianych w rozdziale 10 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.)

Wydanie niniejszej opinii poprzedzone zostało wnikliwą analizą treści wniosku jak i dokumentów do niego załączonych pod względem formalnoprawnym, mając na uwadze treść § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 2001 r. w sprawie trybu postępowania przy składaniu wniosków dotyczących tworzenia, łączenia, dzielenia, znoszenia i ustalania granic gmin, nadawania gminie lub miejscowości statusu miasta, ustalania i zmiany nazw gmin i siedziby ich władz oraz dokumentów wymaganych w tych sprawach (Dz. U. z 2014 r. poz. 310). Zważano na wszystkie aspekty proponowanej zmiany, z uwzględnieniem argumentacji oraz z poszanowaniem zasad prawdy obiektywnej i równości.

Wojewoda Opolski

Monika Jurek

Zgodnie z *Wykazem urzędowych nazw miejscowości i ich części*, miejscowość Branice to wieś w Gminie Branice w powiecie głubczyckim w województwie opolskim (Dz. U. z 2019 r. poz. 2360).

Zgodnie z art. 4 ust. 4 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.) nadanie gminie lub miejscowości statusu miasta, ustalenie jego granic i ich zmiana dokonywane są w sposób uwzględniający infrastrukturę społeczną i techniczną oraz układ urbanistyczny i charakter zabudowy. Definicję legalną miasta formułuje ustawa z 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1443). Zgodnie z art. 2 pkt 3 ww. ustawy, przez miasto należy rozumieć: **jednostkę osadniczą o przewadze zwartej zabudowy i funkcjach nierolniczych**, posiadającą prawa miejskie bądź status miasta nadany w trybie określonym odrębnymi przepisami.

Powyższe przepisy, a także literatura przedmiotu¹, wskazują na następujące cechy miejskich jednostek osadniczych, którymi powinna się legitymować miejscowość ubiegająca się o nadanie statusu miasta:

- miejskie cechy zabudowy – układ o cechach urbanistycznych, czyli o zwartej zabudowie typu miejskiego (bez przewagi zabudowy zagrodowej, miejska parcelacja i zabudowa działek), z rynkiem, wykształconym centrum administracyjno-usługowym, miejskim układem drogowym (nawierzchnie, kanalizacja burzowa, oświetlenie),
- odpowiednio rozwinięta infrastruktura techniczna: wodociągowa, kanalizacyjna, teleinformatyczna, ciepłownicza, gazownicza,
- struktura zatrudnienia ludności – poza działami rolnictwa,
- siedziba instytucji o charakterze miastotwórczym (instytucje kultury, nauki) i ponadlokalnym,

¹ W. Czarnecki „Planowanie miast i osiedli” Warszawa-Poznań, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1964.

- polityka przestrzenna zawarta w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i realizowana w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego winna rozwijać i wzmacniać powyższe cechy miejskie.

Poddany analizie wniosek o nadanie statusu miasta miejscowości Branice, stanowiący załącznik do uchwały NR XIII/156/25 Rady Gminy Branice z dnia 24 marca 2025 r., winien zatem uzasadniać spełnienie przez wieś Branice powyższych przesłanek. Odnosząc się do jego treści należy wskazać jak poniżej.

Gmina Branice położona jest w południowej części województwa opolskiego, w powiecie głubczyckim. Gmina graniczy od północy z gminą Głubczyce, od północnego wschodu z gminą Baborów i od wschodu z gminą Kietrz. Od zachodu i południa gmina graniczy z Republiką Czeską. W skład Gminy Branice zajmującej powierzchnię 12 187 ha (122 km²) wchodzi 21 sołectw: Branice, Bliszczycy, Michałkowice, Lewice, Włodzienin, Jędrychowice, Dzbańce, Posucice, Wódka, Niekazanice z przysiółkiem Niekazanice – Kałduny, Boboluszki, Wysoka, Jakubowice, Gródczany, Jabłonka, Turków, Uciechowice, Wiechowice, Dzierżkowice, Dzbańce-Osiedle, Włodzienin-Kolonia.

Jest to gmina typowo wiejska, z urodzajnymi glebami – grunty rolne zajmują 89% jej powierzchni. Dominującą gałęzią gospodarki jest rolnictwo. Sołectwo Branice położone jest w zachodniej części gminy, przy granicy z Republiką Czeską.²

Jak wskazano we wniosku, na 31 grudnia 2024 r. w gminie Branice zamieszkiwało 6096 osób, natomiast w samych Branicach **1856** osoby. Wniosek zawiera dane w zakresie liczby ludności, a także przyrostu naturalnego na przestrzeni sześciu ostatnich lat, który utrzymuje się na podobnym poziomie. Wskazuje się także, że „w ostatnich latach widoczny jest znaczący wzrost liczby

² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Branice

mieszkańców, będących obywatelami Czech (...), obecnie na terenie gminy zamieszkuje około 100 obywateli Republiki Czeskiej.³

Wniosek nie zawiera szczegółowej informacji dotyczącej struktury zatrudnienia w gminie Branice. Zawiera jedynie ogólną informację, z której wynika, że w 2024 r. w gminie pracowało 1303 osoby, z czego najwięcej osób zatrudnionych było w sektorze usługowym i handlowym, a następnie przemysłowym i rolnictwie⁴.

Wniosek nie zawiera żadnych danych o strukturze wieku mieszkańców, a także prognoz demograficznych przewidujących rozwój wsi Branice, natomiast „Prognoza demograficzna dla gminy Branice (powiat głubczycki) do 2035 roku” przewiduje, że w horyzoncie prognozy (do 2035 r.) liczba mieszkańców gminy Branice będzie stale spadała – z 6 569 osób w 2016 r. do 5617 osób w 2030 r. i 5201 osób w 2035 r. (spadek o 20,8%), co będzie efektem przewidywanego ujemnego salda migracji oraz niekorzystnych zmian w zakresie rozrodczości.⁵

Sporą część wniosku poświęcono spełnieniu przez miejscowość Branice przesłanki urbanistycznej, czyli wykazaniu miejskiego charakteru zabudowy tej miejscowości.

Na obszarze gminy obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjęte uchwałą Rady Gminy Branice nr XXVII/274/21 z 8 lutego 2021 r., natomiast w obrębie miejscowości Branice obowiązuje 11 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.⁶

Z ustaleń aktów planistycznych obowiązujących na obszarze miejscowości Branice wynika, że podstawowym przeznaczeniem znajdujących się tam terenów jest funkcja mieszkaniowa – jednorodzinna i wielorodzinna, usługowa oraz przemysłowa.

W układzie przestrzennym Branice dominuje zwarta zabudowa. Na północy jako kontynuację terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wyznaczonych w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, przyjęto

³ Wniosek o nadanie statusu miasta miejscowości Branice

⁴ Wniosek o nadanie statusu miasta miejscowości Branice str. 75

⁵ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Branice

⁶ Wniosek o nadanie statusu miasta miejscowości Branice

Wojewoda Opolski

Monika Jurek

pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną około 3,55 ha, natomiast na wschodzie wsi pod zabudowę tego typu przeznaczono około 1,1 ha. Zgodnie z uchwałą nr XLVII/498/22 Rady Gminy Branice z 17 października 2022 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego 3 obszary położone w sołectwach Branice i Boboluszek, w Branicach w pas pomiędzy drogą wojewódzka nr 419, a drogą gminną przeznaczono na rozbudowę terenów przemysłowych oraz usługowych.

Przez centrum miejscowości przebiega droga wojewódzka nr 419, przy której zlokalizowane są głównie funkcje mieszkaniowe i usługowo – administracyjne, a podstawowy układ komunikacyjny na terenie Branic stanowią drogi gminne klasy lokalnej, dojazdowej i wewnętrznej. Miejscowość posiada rozwiniętą infrastrukturę techniczną: gazową, elektryczną i wodno-kanalizacyjną. Na północy miejscowości dominuje zabudowa o funkcji oświatowo-wychowawczej, zdrowia oraz mieszkaniowa (ul. 1 Maja, ul. Kościelna, ul. Szpitalna oraz ul. Szkolna), gdzie znajdują się Publiczne Przedszkole, Żłobek, kompleks szpitalny, Szkoła Podstawowa oraz kompleks sportowy. W tej części miejscowości znajduje się również wielorodzinna zabudowa mieszkaniowa, a także rozproszona zabudowa usługowa.

Biorąc pod uwagę aspekt dostępności usług publicznych i prywatnych, Branice pełnią rolę głównego ośrodka w gminie.

Po dokonaniu analizy przestrzennej tej części miejscowości odnotować należy, że posiada ona czytelny układ, oparty na przecinających się równolegle drogach zbiorczych (ulice Kościelna i Ogrodowa). Nie występuje tu jednak typowo miejska zabudowa pierzejowa, wyznaczająca granice przestrzeni publicznych, zwłaszcza najważniejszej w postaci rynku.

Niemniej w miejscowości, znajdują się przestrzenie publiczne posiadające walory estetyczne, które swym położeniem mogą być miejscem kształtującym lokalną tożsamość i sprzyjać nawiązywaniu kontaktów społecznych. Zabudowa wsi Branice wykazuje cechy zabudowy miejskiej z ukształtowaną lokalną i ponadlokalną zabudową usługową, z dużym udziałem zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.

W każdej z jednostek strukturalnych w strukturze użytkowania terenów dominuje również udział terenów rolnych. Założenia rozwoju miejscowości Branice, wyartykułowane w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Branice zmierzają do wzmocnienia jej jako ośrodka oferującego szeroki wachlarz usług, zapewniających coraz atrakcyjniejsze środowisko do życia i pracy oraz wypoczynku wszystkim mieszkańcom gminy, ośrodka stwarzającego możliwości rozwoju, w szczególności pozarolniczych działalności gospodarczych tworzących nowe miejsca pracy, z preferencją dla lokalizacji wykorzystujących walor dobrej dostępności do ponadlokalnych korytarzy komunikacyjnych (przy założeniu dążenia do osiągnięcia równowagi w bilansie przyjeżdżających do pracy w gminie Branice i wyjeżdżających do pracy poza gminę Branice), ośrodka stwarzającego możliwość rozwoju funkcji mieszkaniowych, ośrodka oferującego usługi z zakresu ponadlokalnego leczenia.⁷

Na terenie miejscowości Branice znajdują się instytucje o charakterze miastotwórczym i ponadlokalnym, tj. Rejonowy Ośrodek Psychiatrii Sądowej w Branicach oraz Specjalistyczny Szpital świadczący usługi w zakresie psychiatrii ogólnej z oddziałem psychiatrii sądowej, stanowiące dla mieszkańców miejscowości ważne miejsca pracy.

Analiza istniejących uwarunkowań funkcjonalno – przestrzennych wskazuje na możliwość ukształtowania typowej miejskiej przestrzeni urbanistycznej, co znajduje swoje potwierdzenie w kierunkach rozwoju przestrzennego oraz obowiązujących aktach planistycznych.

Zaproponowana zmiana statusu miasta Branice nie spowoduje wystąpienia dodatkowych kosztów stałych. Koniecznością będzie wyłącznie poniesienie kosztów jednorazowych, które będą skutkiem wprowadzonej zmiany. Koszt takich zmian wyniesie około 5.000,00 zł. które będą dotyczyły wyłącznie zmian nazw Urzędu oraz organów samorządowych na pieczęciach i tablicach.

⁷ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Branice

Wojewoda Opolski

Monika Jurek

W zakresie przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami, stwierdza się, iż wymóg przeprowadzenia konsultacji, w związku z proponowaną zmianą został spełniony.

Konsultacje odbyły się w oparciu o uchwałę NR XXIII/209/16 Rady Gminy Branice z dnia 21 listopada 2016 r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Branice oraz uchwałę NR XII/140/25 Rady Gminy Branice z dnia 10 lutego 2025 r. w sprawie przeprowadzania konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Branice w sprawie nadania statusu miasta miejscowości Branice.

Konsultacje z mieszkańcami gminy Branice odbyły się w dniach od 26 lutego 2025 r. do 13 marca 2025 r. zgodnie z zarządzeniem Nr 28G/25 Wójta Gminy Branice z dnia 26 lutego 2025 r. w sprawie przeprowadzenia z mieszkańcami Gminy Branice konsultacji społecznych dotyczących projektu uchwały w sprawie nadania statusu miasta miejscowości Branice.

Przedstawione sprawozdanie z wyników konsultacji (załącznik nr 4 do wniosku) dotyczących nadania statusu miasta miejscowości Branice przeprowadzonych w Gminie Branice nie zawiera wyników konsultacji z mieszkańcami w podziale na jednostki pomocnicze gminy oraz nie zawiera oddzielnie przedstawionych wyników konsultacji w gminie i miejscowości.

Wyniki konsultacji przeprowadzonych w Gminie Branice

ul. Piastowska 14,
45-082 Opole
NIP: 754-11-16-953
REGON: 000514325

tel. 77 45 24 125
fax 77 45 24 705
email: bok@opole.uw.gov.pl
www: [www: www.opole.uw.gov.pl](http://www.opole.uw.gov.pl)

Wojewoda Opolski

Monika Jurek

Jednostka	Liczba uprawnionych do udziału w konsultacjach	Liczba osób, które wzięły udział w konsultacjach		Głosy za nadaniem statusu miasta miejscowości Branice		Głosy przeciw nadaniu statusu miasta miejscowości Branice		Głosy wstrzymujące się		Głosy nieważne	
			%		%		%		%		%
Gmina Branice	6065	432	7,12%	394	91,20%	22	5,09%	8	1,85%	8	1,85%
Sołectwo Branice	1853	157	8,47%	138	87,90%	12	7,64%	3	1,91%	4	2,55%
Gmina Branice z wyłączeniem miejscowości Branice	4212	275	6,53%	256	93,09%	10	3,64%	5	1,82%	4	1,45%

Opracowanie własne na podstawie danych zawartych we wniosku Rady Gminy Branice

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na niską frekwencję udziału w konsultacjach w gminie Branice (7,12 %), oraz w sołectwie Branice (8,47%) Niemniej jednak za nadaniem miejscowości Branice statusu miasta opowiedziała się zdecydowana większość mieszkańców (91,2%), którzy wzięli udział w konsultacjach.

Wniosek zawiera rys historyczny miejscowości Branice oraz rys historyczny ważnej placówki medycznej na terenie naszego województwa - Specjalistycznego Szpitala im. Ks. Biskupa Józefa Nathana w Branicach. Opisuje także wybrane zabytki w gminie Branice i przedstawia ich historię oraz stan techniczny.

Treść wniosku o nadanie miejscowości Branice statusu miasta nie zawiera powierzchni obszaru obrębu ewidencyjnego Branice. Powierzchnia miejscowości Branice została wyszczególniona w załączniku do wniosku stanowiącego Zaświadczenie Starosty Głubczyckiego z dnia 25 lutego 2025 r. potwierdzającego powierzchnie obrębów ewidencyjnych gminy Branice, w tym obrębu ewidencyjnego Branice.

Do wniosku dołączono dokumenty:

- Uchwałę Nr XII/I40/25 Rady Gminy Branice z dnia 10 lutego 2025 roku w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Branice w sprawie nadania statusu miasta miejscowości Branice,

Wojewoda Opolski

Monika Jurek

- Uchwałę Nr XXIII/209/I6..Rady Gminy Branice z dnia 21 listopada 2016 roku w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Branice,
- Zarządzenie Nr 28G/25 Wójta Gminy Branice z dnia 26 lutego 2025 r. w sprawie przeprowadzenia z mieszkańcami Gminy Branice konsultacji społecznych dotyczących projektu uchwały w sprawie nadania statusu miasta miejscowości Branice,
- informację o wynikach konsultacji społecznych w sprawie nadania statusu miasta miejscowości Branice, sporządzoną w Urzędzie Gminy w Branicach w dniu 14 marca 2025 roku,
- pismo Wójta Gminy Branice do Starosty Głubczyckiego z dnia 17 lutego 2025 roku z prośbą o wydanie zaświadczenia potwierdzającego zgodność danych statystycznych z przedstawionym operatorem ewidencyjnym, tj. w zakresie powierzchni obrębów ewidencyjnych gminy Branice wraz z ich powierzchnią w ha oraz obrębu ewidencyjnego Branic oraz jego powierzchni w ha,
- zaświadczenie Starosty Głubczyckiego z dnia 25 lutego 2025 roku, potwierdzające powierzchnię obrębu ewidencyjnego Branic, z wyszczególnieniem obrębów ewidencyjnych,
- pismo Głównego Geodety Kraju z dnia 19 marca 2025 roku potwierdzające, że dotychczasowy przebieg granic gminy Branice przedstawiony na mapie topograficznej w skali 1:50 000 jest zgodny, w granicach dokładności kartograficznej dla skali 1:50 000, z danymi państwowego rejestru granic gminy Branice z dokładnością właściwą dla danych PRG,
- mapę topograficzną w skali 1:50 000 z zaznaczoną granicą gminy Branice oraz obrębu ewidencyjnego Branic,
- mapę topograficzną w skali 1:50 000 z zaznaczoną granicą obrębu ewidencyjnego Branic,
- mapę topograficzną w skali 1:50 000 z zaznaczoną granicą gminy Branice,
- wypis z operatu ewidencyjnego,

Wojewoda Opolski

Monika Jurek

- mapę ewidencyjną uzgadniającą działki ewidencyjne z zaznaczeniem dotychczasowych granic oraz proponowanych zmian,
- wypisy i wyrisy z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Branice,
- uchwałę Nr XXVII/274/21 Rady Gminy Branice z dnia 8 lutego 2021 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Branice,
- wykaz ulic miejscowości Branice,
- ulotkę informacyjną dla mieszkańców w sprawie konsultacji społecznych,
- list poparcia senatora RP Beniamina Godyla,
- folder „Ocalić od zapomnienia Gmina Branice”,
- folder „Z historią za pan brat (Zabytki Gminy Branice)”,
- folder „Kobiety Gminy Branice”;
- folder „Branice i Brumovice Wczoraj i dziś”,
- publikację „Nasza wieś rodzinna Jakubowice”,
- folder „Branice, Uvalno turystyczna wizytówka”,
- mapę turystyczną „Branice, Uvalno turystyczna wizytówka”,
- folder „Branice na starej fotografii”,
- mapę turystyczną „Gmina Branice z historią za pan brat”,
- publikację „Bp. Joseph Martin Nathan. Fundacja NMP w Branicach w latach 1904 -1949”,
- publikację „Historia Bliszczyc”,
- publikację „Dzieje Branic”,
- list poparcia Przewodniczącego Zarządu Powiatu - uzupełnienie do wniosku.

Podsumowując powyższe:

W wyniku przeprowadzonej analizy wniosku o nadanie statusu miasta miejscowości Branice stwierdzić należy, że miejscowość posiada rozwiniętą

ul. Piastowska 14,
45-082 Opole
NIP: 754-11-16-953
REGON: 000514325

tel. 77 45 24 125
fax 77 45 24 705
email: bok@opole.uw.gov.pl
www: www.opole.uw.gov.pl

Wojewoda Opolski

Monika Jurek

infrastrukturę techniczną: gazową, elektryczną i wodno-kanalizacyjną. W układzie przestrzennym Branice dominuje zwarta zabudowa posiadająca czytelny układ, oparty na przecinających się równolegle drogach zbiorczych. W centrum miejscowości zlokalizowane są głównie funkcje mieszkaniowe i usługowo – administracyjne, posiadające walory estetyczne, które swym położeniem mogą być miejscem kształtującym lokalną tożsamość i sprzyjać nawiązywaniu kontaktów społecznych. Za pozytywnym rozpatrzeniem wniosku przemawiają również względy społeczne, w tym pozytywne wyniki konsultacji.

Mając powyższe na uwadze, **pozytywnie** opiniuję wniosek Rady Gminy Branice w sprawie nadania statusu miasta miejscowości Branice.

Wojewoda Opolski

Monika Jurek

ul. Piastowska 14,
45-082 Opole
NIP: 754-11-16-953
REGON: 000514325

tel. 77 45 24 125
fax 77 45 24 705
email: bok@opole.uw.gov.pl
www: www.opole.uw.gov.pl